

יסודות הכלכלה

פרק 7 - התערבות ממשלה בשוק סגור

תוכן העניינים

1. כללי 1

התערבות ממשלה:

שאלות:

- (1) בשוק X שוררת תחרות משוכללת. הניחו שעקומות ההיצע והביקוש לרגילות (עקומת הביקוש יורדת משמאל לימין ועקומת ההיצע עולה משמאל לימין). הכמות הנמכרת במצב המוצא היא 1000 יחידות. הממשלה נותנת ליצרנים סובסידיה לכל יחידה מיוצרת של 10 ₪. מכאן ש:
- רק היצרנים ייהנו מהסובסידיה.
 - המחיר ליצרן ולצרכן יירד.
 - הוצאות הממשלה על הסובסידיה תהיינה גבוהות מ-10,000 ₪.
 - המחיר לצרכן יירד ב-10 ₪ בדיוק.
- (2) בשוק X שוררת תחרות משוכללת. הניחו שעקומות ההיצע והביקוש לרגילות (עקומת הביקוש יורדת משמאל לימין ועקומת ההיצע עולה משמאל לימין). הממשלה נותנת ליצרנים סובסידיה בגודל קבוע לכל יחידה מיוצרת. מכאן ש:
- ככל שעקומת הביקוש גמישה יותר, הירידה במחיר לצרכן תהיה גדולה יותר.
 - ככל שעקומת הביקוש קשיחה יותר, העלייה במחיר ליצרן תהיה גדולה יותר.
 - ככל שעקומת ההיצע גמישה יותר, הירידה במחיר לצרכן תהיה קטנה יותר.
 - ככל שעקומת ההיצע קשיחה יותר, העלייה במחיר ליצרן תהיה גדולה יותר.
 - השינוי במחירים אינו תלוי בגמישויות של עקומות ההיצע והביקוש.
- (3) בשוק X שוררת תחרות משוכללת. הניחו שעקומות ההיצע והביקוש לרגילות (עקומת הביקוש יורדת משמאל לימין ועקומת ההיצע עולה משמאל לימין). הממשלה נותנת ליצרנים סובסידיה בגודל קבוע לכל יחידה מיוצרת. מכאן ש:
- אם הממשלה תיתן את הסובסידיה לצרכנים יתקבל שיווי משקל שונה.
 - אם עקומת ההיצע גמישה לחלוטין, המחיר לצרכן לא ישתנה.
 - אם עקומת הביקוש גמישה לחלוטין, המחיר לצרכן לא ישתנה.
 - אם עקומת ההיצע קשיחה לחלוטין, המחיר ליצרן לא ישתנה.
 - אם עקומת הביקוש קשיחה לחלוטין, המחיר לצרכן לא ישתנה.
- (4) נתון שבשיווי משקל נמכרת כמות של 100 יחידות ממוצר X במחיר של 50 ₪. הממשלה מעוניינת להוריד את המחיר לצרכן ב-10 ₪.
- אם עקומות הביקוש וההיצע רגילות, על הממשלה לתת סובסידיה ליצרן גבוהה מ-10 ₪. במקרה כזה, העלות הכוללת של הסובסידיה תהיה 1,000 ₪.
 - אם עקומת הביקוש קשיחה לחלוטין, על הממשלה לתת סובסידיה ליצרן של 10 ₪ בדיוק, והעלות הכוללת של הסובסידיה תהיה 1,000 ₪.
 - אם עקומת הביקוש גמישה לחלוטין, על הממשלה לתת סובסידיה ליצרן של 10 ₪ בדיוק, והעלות הכוללת של הסובסידיה תהיה 1,000 ₪.
 - הממשלה יכולה לקבוע מחיר מקסימום של 40 ש"ח ולתת ליצרן סובסידיה של 10 ש"ח ליחידה.

(5) בשוק X שוררת תחרות משוכללת. עקומת הביקוש היא: $P=250-5Q$. עקומת ההיצע ליניארית ויוצאת מראשית הצירים. במצב המוצא, מחיר שיווי משקל הוא 125 ₪. הממשלה נתנה ליצרנים סובסידיה שהורידה את מחיר המוצר לצרכן ב-20%. מכאן ש:

- א. המחיר ליצרן (לאחר הסובסידיה) יעלה ב-25%.
- ב. הכמות המיוצרת בשיווי המשקל החדש תגדל ב-20%.
- ג. הוצאות הממשלה על הסובסידיה יהיו בגובה 1,250 ₪.
- ד. אם הממשלה הייתה קובעת מחיר מקסימום של 75 ₪, הייתה נדרשת סובסידיה של 75 ₪.

(6) הצרכנים מוכנים להוציא סכום קבוע לצפייה בסרטי קולנוע ישראליים. ידוע שהיצע הסרטים עולה משמאל לימין. המחיר בשיווי משקל הוא 33 ₪ והכמות הנרכשת היא 10,000 כרטיסים בחודש. המועצה לעידוד הקולנוע הישראלי החליטה לתת סובסידיה לבתי הקולנוע, כך שהמחיר לצרכן בשיווי משקל ירד ל-30 ₪. תקציב הסובסידיה הדרוש הוא:

- א. 33,000 ₪ בחודש.
- ב. יותר מ-33,000 ₪ בחודש.
- ג. לא ניתן לומר בוודאות.
- ד. פחות מ-33,000 ₪ בחודש.

(7) בשוק X קיימים שני סוגי צרכנים: מוסדות ציבוריים וצרכנים פרטיים. הממשלה החליטה לסבסד את רכישת המוצר ע"י המוסדות הציבוריים. כתוצאה מכך:

- א. הכמות הכוללת הנרכשת בשוק תגדל בפחות מאשר הכמות הנרכשת ע"י המוסדות הציבוריים.
- ב. המחיר לצרכנים הפרטיים יעלה, והוצאותיהם על המוצר יקטנו.
- ג. המחיר למוסדות הציבוריים ירד, והוצאותיהם על המוצר יקטנו.
- ד. הקיטון בכמות הנרכשת ע"י הצרכנים הפרטיים גדול יותר (בערך מוחלט) מאשר הגידול בכמות הנרכשת ע"י המוסדות הציבוריים.

(8) בשוק X, עקומות ביקוש והיצע רגילות. הממשלה מחליטה לקבוע מחיר מינימום. לשם כך היא בוחנת שתי דרכים לתמוך בשמירה על מחיר המינימום:

1. סובסידיה ליצרן על כל יחידה מיוצרת.
2. קניית עודפים.

- א. הצרכנים מעדיפים את השיטה הראשונה, ואילו היצרנים אדישים בין השתיים.
- ב. הוצאות הממשלה שוות בשתי הדרכים.
- ג. הצרכנים והיצרנים אדישים בין שתי הדרכים.
- ד. היצרנים אדישים בין שתי הדרכים המוצעות ובין דרך שלישית של מכסת ייצור.

(9) בשוק החלב, עקומות ביקוש והיצע רגילות. המחיר בשיווי משקל הוא 5 ₪ והממשלה מחליטה לקבוע מחיר מקסימום של 3 ₪. לשם כך היא שוקלת לתת ליצרנים סובסידיה של 2 ₪ או למכור לצרכנים את עודפי הביקוש. צעד כזה יוביל ל:

- א. סובסידיה של 2 ₪ ליצרן תשיג את המטרה.
- ב. סובסידיה של 2 ₪ ליצרן תגרום לעודף ביקוש בשוק החלב.
- ג. היצרנים אדישים בין שתי הדרכים המוצעות.
- ד. הצרכנים מעדיפים שהממשלה תיתן סובסידיה.

(10) בשוק מוצר X נתונה עקומת הביקוש: $P=800-8Q$. עקומת ההיצע שווה: $P=2Q$. הממשלה הטילה מס על היצרן בסך 50 ₪ על כל יחידה מיוצרת. כתוצאה מהטלת המס:

- א. המחיר לצרכן יעלה ב-25 ₪ והכנסות הממשלה ממס יהיה בגובה 3,750 ₪.
- ב. המס יתחלק בין היצרן לצרכן באופן שווה.
- ג. אם עקומת ההיצע הייתה גמישה לחלוטין, המחיר ליצרן היה קטן ב-50 ₪ בדיוק.
- ד. המחיר לצרכן יעלה ב-25% והכנסות הממשלה ממס יהיה בגובה 3,750 ₪.

(11) בשוק החלב (חלב פרות) ניתנת סובסידיה בסך 1 ₪ לכל ליטר חלב נמכר בשוק. באלו מהמצבים הבאים תקטן ההוצאה הממשלתית על הסובסידיה בשנה הבאה:

- א. מחלה פגעה בעדרי העיזים ותנובת חלב העיזים (מוצר תחליפי) צפויה לרדת בשנה הבאה.
- ב. הממשלה מחליטה להקטין בשנה הבאה את הסובסידיה על שמנת, המיוצרת מחלב.
- ג. שכר העבודה בענף ייצור החלב צפוי לרדת בשנה הבאה.
- ד. הממשלה מתכוונת להטיל מס על כל קופסת קפה הנמכרת בשוק (מוצר משלים לחלב). ידוע שהביקוש לקפה קשיח לחלוטין.

(12) בשוק X שורר שיווי משקל של תחרות משוכללת והמחיר בשוק הוא 40 ₪. עקומות ההיצע והביקוש רגילות. הממשלה שוקלת שתי שיטות לתת סובסידיה ליצרנים על כל יחידה מיוצרת:

שיטה א': סובסידיה בסך 20 ₪ ליחידה.
שיטה ב': סובסידיה בגובה 50% מהמחיר ליצרן.

- א. הצרכנים יעדיפו את שיטה א' ואילו היצרנים יעדיפו את שיטה ב'.
- ב. הצרכנים יעדיפו את שיטה ב' ואילו היצרנים יעדיפו את שיטה א'.
- ג. הצרכנים והיצרנים יעדיפו את שיטה א'.
- ד. הצרכנים והיצרנים יעדיפו את שיטה ב'.

13 בשוק X ובשוק Y, עקומות ביקוש והיצע רגילות. בשני השווקים מוטל מס על היצרנים על כל יחידה מיוצרת. הממשלה מחליטה להגדיל את המס בשוק X. א. אם Y הוא מוצר משלים למוצר X, תקטנה ההוצאות של הצרכנים על מוצר Y.

ב. אם Y הוא מוצר תחליפי למוצר X, הכנסות הממשלה ממיסים תגדלנה בשני השווקים.

ג. הוצאות הצרכנים על מוצר X תקטנה.

ד. אם Y הוא מוצר תחליפי למוצר X, ירד מחירו של מוצר Y.

14 בשוק מוצר X שורר שיווי משקל של תחרות משוכללת והמחיר בשוק הוא 20 ₪. עקומות ההיצע והביקוש רגילות. ידוע שהמשק סגור למסחר בינלאומי והמחיר העולמי של מוצר X הוא 30 ₪. הממשלה שוקלת שלוש שיטות לעודד את הייצור המקומי:

שיטה א': פתיחת המשק למסחר בינלאומי;

שיטה ב': סובסידיה בסך 10 ₪ לכל יחידה מיוצרת;

שיטה ג': קביעת מחיר מינימום של 30 ₪ וקניית העודפים.

להלן מספר טענות על השפעת השיטות השונות:

א. המחיר ליצרן ולצרכן יהיה 30 ₪ בכל השיטות.

ב. הוצאות הממשלה תהיינה זהות בכל השיטות.

ג. היצרנים אדישים בין הפעלת שיטות א' וג' ומעדיפים אותן על פני שיטה ב'.

ד. הצרכנים אדישים בין הפעלת שיטות א' וג' ומעדיפים אותן על פני שיטה ב'.

15 X ו-Y הם מוצרים משלימים הנמכרים בתנאי תחרות משוכללת. עקומות ההיצע והביקוש רגילות. ידוע שבמצב ההתחלתי על שני המוצרים ניתנת סובסידיה ליצרן לכל יחידה מיוצרת. העלאת גודל הסובסידיה על כל יחידה בענף X תגרום לאחד מהשינויים הבאים:

א. תגדיל בהכרח את הוצאות הממשלה על הסובסידיה בענף Y, אך לא ידוע אם תגדיל את הוצאות הממשלה על הסובסידיה בענף X.

ב. תגדיל בהכרח את רווחי יצרני מוצר X, אך לא ידוע אם תגדיל את רווחי יצרני מוצר Y.

ג. תגדיל בהכרח את הוצאות צרכני מוצר Y, אך לא ידוע אם תגדיל את הוצאות צרכני מוצר X.

ד. אם עקומת ההיצע של מוצר Y קשיחה לחלוטין, תגדלנה הוצאות הממשלה על הסובסידיה בענף Y.

- (16)** X ו-Y הם מוצרים תחליפיים הנמכרים בתנאי תחרות משוכללת. עקומות ההיצע והביקוש רגילות. במצב המוצא מוטל מס על כל יחידה מיוצרת בשוק מוצר X. הממשלה מחליטה לקבוע מחיר מקסימום בשוק מוצר Y ולספק את עודפי הביקוש. פעולה זו תגרום לאחד מהשינויים הבאים:
- א. תקטין בהכרח את הכנסות הממשלה ממס בשוק X.
 - ב. תגדיל בהכרח את רווחי יצרני מוצר X, אך לא ידוע אם תגדיל את רווחי יצרני מוצר Y.
 - ג. תגדיל בהכרח את הוצאות צרכני מוצר Y, אך לא ידוע אם תגדיל את הוצאות צרכני מוצר X.
 - ד. אילו הממשלה הייתה נותנת סובסידיה ליצרנים בשוק Y כדי להוריד את המחיר לצרכנים במקום קביעת מחיר מקסימום, מצב הצרכנים והיצרנים היה משתפר בשני השווקים.

- (17)** בשוק מוצר X שורר שיווי משקל של תחרות משוכללת. עקומות הביקוש וההיצע רגילות. הממשלה מעוניינת להגדיל את הכמות המיוצרת בענף ושוקלת שתי אפשרויות:
1. לתת ליצרנים סובסידיה בסכום קבוע לכל יחידה מיוצרת.
 2. לתת לצרכנים סובסידיה בסכום קבוע לכל יחידה נרכשת.

להלן מספר טענות:

- א. היצרנים מעדיפים את האפשרות הראשונה והצרכנים מעדיפים את האפשרות השנייה.
- ב. היצרנים והצרכנים מעדיפים את האפשרות הראשונה.
- ג. היצרנים והצרכנים מעדיפים את האפשרות השנייה.
- ד. היצרנים והצרכנים אדישים בין שתי האפשרויות.

- (18)** בשוק מוצר X שורר שיווי משקל של תחרות משוכללת. הממשלה מטילה על היצרנים מס של 6 ₪ לכל יחידה מיוצרת. ידוע שגמישות עקומת הביקוש היא 2 בערך מוחלט וגמישות עקומת ההיצע היא 1 בערך מוחלט. מכאן ש:
- א. המחיר ליצרן ירד ב-4 ₪.
 - ב. המחיר לצרכן ירד ב-4 ₪.
 - ג. המחיר לצרכן יעלה ב-4 ₪.
 - ד. חסרים נתונים כדי לקבוע מה יקרה למחיר לצרכן וליצרן.

- (19)** בשוק מוצר X שורר שיווי משקל של תחרות משוכללת. שכר הפועלים התייקר ב-100 ₪ וידוע התפוקה השולית בשיווי משקל הייתה 50 יחידות. הממשלה מעוניינת שהכמות המיוצרת לא תשתנה ונותנת ליצרנים סובסידיה לכל יחידה מיוצרת. גובה הסובסידיה הדרוש הוא:

- א. 1 ₪.
- ב. 2 ₪.
- ג. 3 ₪.
- ד. 100 ₪.

(20) בשוק מוצר X שורר שיווי משקל של תחרות משוכללת. הממשלה מטילה על היצרנים מס לכל יחידה מיוצרת. כעת הממשלה מעוניינת להגדיל את גובה המס לכל יחידה מיוצרת.

- א. הכנסות הממשלה מהמס יגדלו.
- ב. הכנסות הממשלה מהמס יגדלו אם גמישות הביקוש קטנה או שווה לאחת.
- ג. הכנסות הממשלה מהמס יגדלו רק אם גמישות הביקוש קטנה או שווה לאחת.
- ד. כל הטענות האחרות אינן נכונות.

(21) בשוק מוצר X שורר שיווי משקל של תחרות משוכללת. הממשלה מטילה על היצרנים מס לכל יחידה מיוצרת. כעת הממשלה מקטינה את גובה המס לכל יחידה מיוצרת. ידוע שגמישות הביקוש שווה לאחת.

- א. הכנסות הממשלה מהמס יגדלו.
- ב. הכנסות הממשלה מהמס יקטנו.
- ג. הכנסות הממשלה מהמס לא ישתנו מפני שהצרכנים מוציאים סכום קבוע על המוצר.
- ד. כל הטענות האחרות אינן נכונות.

(22) בשוק מוצר X שורר שיווי משקל של תחרות משוכללת. הממשלה מטילה על היצרנים מס לכל יחידה מיוצרת. לאחרונה גדלו הכנסות הממשלה מהמס, מבלי שחל שינוי בגובה המס ליחידה. מה יכול להיות הסבר אפשרי לתופעה זו:

- א. הכנסות הצרכנים גדלו והמוצר ניטראלי עבורם.
- ב. חלה עלייה בשכר העובדים בענף X.
- ג. חל שיפור טכנולוגי בענף X.
- ד. עלה מחיר של מוצר משלים למוצר X.

(23) בשוק מוצר X שורר שיווי משקל של תחרות משוכללת. עקומות הביקוש וההיצע רגילות. עקומת הביקוש נתונה והיא: $P=120-2Q$ ועקומת ההיצע נתונה והיא: $P=Q$. הממשלה קבעה מחיר מינימום בסך 50 ₪. כעת הממשלה שוקלת שלוש שיטות להבטיח את מחיר המינימום, על מנת לתמוך ביצרנים:

1. סובסידיה לכל יחידה מיוצרת.
2. קניית עודפים (עודפי היצע).
3. קביעת מכסות ייצור.

איזו מן הטענות הבאות אינה נכונה:

- א. שיווי המשקל התחרותי הוא במחיר של 40 ₪.
- ב. הוצאות הממשלה בשיטה 1 הן בסך 1,500 ₪.
- ג. הוצאות הממשלה בשיטה 2 הן בסך 750 ₪.
- ד. מכסות הייצור הדרושות הן 30 יחידות.

(24) בשוק מוצר X שורר שיווי משקל של תחרות משוכללת. עקומות הביקוש וההיצע רגילות. הממשלה קבעה מחיר מינימום. כעת הממשלה שוקלת שלוש שיטות להבטיח את מחיר המינימום, על מנת לתמוך ביצרנים:

1. סובסידיה לכל יחידה מיוצרת.
2. קניית עודפים (עודפי היצע).
3. קביעת מכסות ייצור.

להלן מספר טענות:

- א. המחיר לצרכן יעלה בשלוש השיטות.
- ב. הגידול ברווחי היצרנים זהה בשלוש השיטות.
- ג. הוצאות הממשלה זהות בשלוש השיטות.
- ד. כל הטענות האחרות אינן נכונות.

(25) בשוק מוצר X שורר שיווי משקל של תחרות משוכללת. עקומות הביקוש וההיצע רגילות. עקומת הביקוש נתונה והיא: $P=120-Q$ ועקומת ההיצע נתונה והיא: $P=2Q$. הממשלה קבעה מחיר מקסימום של 50 ₪. כעת הממשלה שוקלת שלוש שיטות להבטיח את מחיר המקסימום, על מנת לתמוך בצרכנים:

1. סובסידיה לכל יחידה מיוצרת.
2. אספקת עודפים (עודפי ביקוש). ידוע שהממשלה רוכשת את המוצר בחו"ל במחיר של 70 ₪ ליחידה.
3. קביעת קיצוב (ע"י תלושים).

איזו מן הטענות הבאות אינה נכונה:

- א. שיווי המשקל התחרותי הוא במחיר של 80 ₪.
- ב. הוצאות הממשלה בשיטה 1 הן בסך 6,300 ₪.
- ג. הוצאות הממשלה (לאחר ניכוי ההכנסות ממכירת המוצר) בשיטה 2 הן בסך 800 ₪.
- ד. סך הקיצוב הדרוש הוא 25 יחידות.

(26) בשוק מוצר X שורר שיווי משקל של תחרות משוכללת. עקומות הביקוש וההיצע רגילות. הממשלה שוקלת שתי שיטות להבטיח מחיר המינימום, על מנת לתמוך ביצרנים:

1. סובסידיה לכל יחידה מיוצרת.
 2. קניית עודפים (עודפי היצע).
- להלן מספר טענות:

- א. אם גמישות הביקוש קטנה מיחידתית, אז הוצאות הממשלה בשיטה השנייה (קניית עודפים) תהיינה גדולות יותר.
- ב. אם גמישות הביקוש גדולה מיחידתית, אז הוצאות הממשלה בשיטה הראשונה (סובסידיה לכל יחידה מיוצרת) תהיינה גדולות יותר.
- ג. לא ניתן ללא מידע נוסף על גמישות ההיצע.
- ד. אם גמישות הביקוש יחידתית, אז הוצאות הממשלה זהות בשתי השיטות.

- (27)** בשוק מוצר X שורר שיווי משקל של תחרות משוכללת. עקומות הביקוש וההיצע רגילות. הממשלה מבטיחה מחיר המינימום, על מנת לתמוך ביצרנים ושומרת על מחיר המינימום ע"י קניית עודפי ההיצע. ידוע שמחיר שיווי המשקל במצב המוצא היה 200 ₪ וכמות שיווי המשקל הייתה 1000. מחיר המינימום נקבע על 220 ₪. כמו כן, גמישות ההיצע היא יחידתית וגמישות ביקוש היא 2- . מכאן ש :
- הממשלה תקנה 200 יחידות.
 - הוצאות הממשלה תהיינה 66,000 ₪.
 - אם הממשלה הייתה בוחרת לתת סובסידיה לכל יחידה מיוצרת במקום לקנות את עודפי ההיצע, היא הייתה צריכה לתת 20 ₪ ליחידה.
 - כל הטענות האחרות אינן נכונות.

- (28)** במצב המוצא, המחיר בשיווי משקל הוא 10 ₪ והוצאות הצרכנים הן 1000 ₪. הממשלה מעוניינת שהמחיר ליצרנים יעלה ב-2 ₪ ולכן היא נותנת להם סובסידיה לכל יחידה מיוצרת. ידוע שעקומות ההיצע והביקוש בעלות גמישות יחידתית. מכאן ש :
- רווחי היצרנים יעלו ב-220 ₪.
 - גובה הסובסידיה יהיה 6 ₪ ליחידה.
 - הוצאות הממשלה על הסובסידיה יהיו 240 ₪.
 - הוצאות הצרכנים יקטנו ב-1,000.

- (29)** במצב המוצא, הממשלה נותנת ליצרנים סובסידיה של 5 ₪ על כל יחידה מיוצרת. ידוע שהמחיר ליצרנים במצב המוצא היה 20 ₪ וכמות שיווי המשקל הייתה 1000. כעת הממשלה ביטלה את הסובסידיה ולכן המחיר ליצרן ירד ל-18 ₪. אם ידוע שגמישות ההיצע בתחום הרלוונטי היא יחידתית. אזי גמישות הביקוש (בערך מוחלט) שווה :
- $\frac{1}{2}$.
 - 1.
 - 2.
 - 3.

- (30)** בשוק מוצר X שורר שיווי משקל של תחרות משוכללת. עקומות הביקוש וההיצע רגילות. הממשלה קבעה מחיר מינימום של 50 ₪, הגבוה מהמחיר השורר בתנאי תחרות משוכללת. ידוע שבמחיר זה היצרנים מציעים 1,000 יחידות והצרכנים קונים 200 יחידות. עוד נתון שהצרכנים מוכנים לשלם 10 ₪ ליחידה במידה והם רוכשים 1,000 יחידות. הממשלה שוקלת שלוש שיטות להבטיח את מחיר המינימום :
- סובסידיה לכל יחידה מיוצרת.
 - קניית עודפים (עודפי היצע).
 - קביעת מכסות ייצור.

להלן מספר טענות :

- א. הוצאות הממשלה בשיטה הראשונה תהיינה גבוהות מהוצאותיה בשיטה השנייה.
- ב. גמישות הביקוש הקשתית בין בתחום המחירים 10-50 היא יחידתית.
- ג. הוצאות הצרכנים בשיטה הראשונה תהיינה גבוהות מהוצאותיהם בשיטה השנייה.
- ד. על הממשלה לקבוע מכסות ייצור בכמות של 1,000 יחידות.

(31) בשוק מוצר X שורר שיווי משקל של תחרות משוכללת. עקומות הביקוש וההיצע רגילות. הממשלה שוקלת שתי שיטות להבטיח מחיר המינימום, על מנת לתמוך ביצרנים :

1. סובסידיה לכל יחידה מיוצרת.
2. קניית עודפים (עודפי היצע).

- א. בשיטה 1, הוצאות הממשלה תהיינה נמוכות יותר ככל שעקומות הביקוש וההיצע תהיינה גמישות יותר.
- ב. בשיטה 2, הוצאות הממשלה תהיינה גבוהות יותר ככל שעקומות הביקוש וההיצע תהיינה גמישות יותר.
- ג. בשיטה 1, הוצאות הממשלה תהיינה נמוכות יותר ככל שעקומות הביקוש וההיצע תהיינה קשיחות יותר.
- ד. בשיטה 2, הוצאות הממשלה תהיינה נמוכות יותר ככל שעקומות הביקוש יותר גמישה ועקומת ההיצע יותר קשיחה.

(32) בשוק מוצר X שורר שיווי משקל של תחרות משוכללת. עקומות הביקוש וההיצע רגילות. הממשלה שוקלת שתי שיטות להבטיח מחיר מקסימום בשוק הלחם, על מנת לתמוך בצרכנים :

1. סובסידיה לכל יחידה מיוצרת.
2. אספקת עודפי הביקוש (הניחו שהממשלה קונה את המוצר בחו"ל במחיר גבוה ממחיר המקסימום).

- א. בשיטה 1, הוצאות הממשלה תהיינה נמוכות יותר ככל שעקומות הביקוש וההיצע תהיינה גמישות יותר.
- ב. בשיטה 2, הוצאות הממשלה תהיינה גבוהות יותר ככל שעקומות הביקוש וההיצע תהיינה גמישות יותר.
- ג. בשיטה 1, הוצאות הממשלה תהיינה נמוכות יותר ככל שעקומות הביקוש וההיצע יותר גמישה ועקומת ההיצע יותר קשיחה.
- ד. בשיטה 2, הוצאות הממשלה תהיינה נמוכות יותר ככל שעקומות הביקוש וההיצע תהיינה קשיחות יותר.

33 שוק מוצר X מצוי בשיווי משקל תחרותי. הממשלה קבעה מחיר מינימום למוצר X ושומרת עליו בעזרת מתן סובסידיה לכל יחידה מיוצרת. כעת הממשלה מחליטה להטיל מס קנייה בענף Y. מוצר Y הוא תחליפי למוצר X. מכאן ש:

- א. הוצאות הממשלה על הסובסידיה בענף X יגדלו.
- ב. הוצאות הממשלה על הסובסידיה בענף X לא ישתנו.
- ג. הוצאות הממשלה על הסובסידיה בענף X יקטנו.
- ד. לא ניתן לדעת מה יקרה להוצאות הממשלה על הסובסידיה בענף X.

34 שוק מוצר X מצוי בשיווי משקל תחרותי. הממשלה קבעה מחיר מקסימום למוצר X ושומרת עליו בעזרת מתן סובסידיה לכל יחידה מיוצרת. כעת חל שיפור טכנולוגי בייצור מוצר X, ולאחריו עדיין נדרשת התערבות הממשלה. מכאן ש:

- א. הוצאות הממשלה על הסובסידיה בענף X יגדלו.
- ב. הוצאות הממשלה על הסובסידיה בענף X לא ישתנו.
- ג. הוצאות הצרכנים יגדלו.
- ד. רווחי היצרנים בענף Y (תחליפי ל-X) לא ישתנו.

35 במשק יש שני צרכנים, הצורכים את מוצר X. עבור צרכן א' מוצר X נורמלי ועבור צרכן ב' הוא נחות. מכאן ש:

- א. אם הכנסת שני הצרכנים תעלה, יגדל הביקוש למוצר X.
- ב. אם הכנסת שני הצרכנים תרד, יגדל הביקוש למוצר X.
- ג. אם הכנסת צרכן א' תעלה והכנסת צרכן ב' תרד, יעלה הביקוש למוצר X.
- ד. אם הכנסת צרכן ב' תעלה והכנסת צרכן א' תרד, יעלה הביקוש למוצר X.

36 בארץ עוץ יש יצרני כובעים בצפון ובדרום. הממשלה החליטה להטיל מס על כל כובע שמיוצר בדרום. ידוע שעקומות ההיצע והביקוש רגילות ובשוק הכובעים שוררת תחרות משוכללת. כתוצאה מכך:

- א. מחיר הכובעים בשוק יעלה והכמות הנמכרת תגדל.
- ב. רווחי יצרני הכובעים בצפון יעלו.
- ג. הוצאות הצרכנים על כובעים ירדו.
- ד. המחיר שמקבלים יצרני הצפון והדרום עלה.

37 בשוק X קיימים שני סוגי צרכנים: צעירים ומבוגרים. הממשלה החליטה לבטל סובסידיה שניתנה לצעירים לרכישת המוצר. כתוצאה מכך:

- א. המחיר למבוגרים יעלה, והוצאותיהם על המוצר יקטנו.
- ב. הוצאות הצעירים על מוצר X יגדלו והוצאות המבוגרים על מוצר X יקטנו.
- ג. המחיר לצעירים יעלה והכנסות היצרנים יקטנו.
- ד. הכמות הכוללת הנרכשת בשוק תקטן ביותר מאשר הכמות הנרכשת ע"י הצעירים.

- (38)** לחם וחמאה הם מוצרים משלימים. עקומות ההיצע והביקוש רגילות בשני הענפים. הממשלה מחליטה לקבוע מחיר מקסימום בענף הלחם ולשמור עליו ע"י נתינת סובסידיה לכל יחידה מיוצרת. ידוע שהוצאות הממשלה על הסובסידיה ללחם יהיו בסך 1 מיליון ₪. מכאן ש:
- אם בענף החמאה קיים מחיר מינימום שנשמר ע"י קניית עודפים, אז רווחי יצרני החמאה לא ישתנו. הניחו שהממשלה ממשיכה לקנות עודפים גם לאחר השינוי.
 - רווחי יצרני הלחם יגדלו ורווחי יצרני החמאה יקטנו.
 - הוצאות הצרכנים על לחם וחמאה יגדלו (על כל מוצר בנפרד ובסך הכול).
 - אם מוטל מס על כל חמאה שנרכשת, אז הוצאות הממשלה בפועל משני הענפים תהיינה גבוהות מ-1 מיליון ₪.

- (39)** בשוק X קיימים שני סוגי צרכנים: מוסדות ציבוריים וצרכנים פרטיים. הממשלה החליטה להטיל מס קנייה רק על הצרכנים הפרטיים. כתוצאה מכך:
- א. הכמות הכוללת הנרכשת בשוק תקטן, והכמות הנרכשת ע"י המוסדות הציבוריים תקטן.
 - ב. המחיר לצרכנים הפרטיים יעלה, והוצאותיהם על המוצר יקטנו.
 - ג. המחיר למוסדות הציבוריים ירד, והוצאותיהם על המוצר יקטנו.
 - ד. הקיטון בכמות הנרכשת ע"י הצרכנים הפרטיים גדול יותר (בערך מוחלט) מאשר הגידול בכמות הנרכשת ע"י המוסדות הציבוריים.

- (40)** בשוק מוצר X נתונה עקומת הביקוש: $P=100-2Q$.

עקומת ההיצע שווה: $P=20+2Q$.

מכאן ש:

- א. רווחי היצרנים שווים 300.
- ב. עודף הצרכן שווה 300.
- ג. עודף היצרן שווה לעודף הצרכן.
- ד. הוצאות הצרכנים שווים 800.

- (41)** שוק מוצר מזון לתינוקות מצוי בתחרות משוכללת. עקומות הביקוש וההיצע רגילות. שר הרווחה הציע לתת סובסידיה לכל יחידה מיוצרת, על מנת להגדיל את הרווחה במשק. מכאן ש:

- א. עודף היצרן, עודף הצרכן והרווחה במשק יגדלו.
- ב. עודף היצרן ועודף הצרכן יגדלו והרווחה במשק תקטן.
- ג. עודף היצרן, עודף הצרכן והרווחה במשק יקטנו.
- ד. לא ניתן לומר בוודאות מה יקרה לעודפי היצרן והצרכן.

(42) שוק מוצר X מצוי בתחרות משוכללת. עקומות הביקוש וההיצע רגילות. כעת הממשלה מחליטה להטיל מס על כל יחידה מיוצרת. מכאן ש:

- א. עודף היצרן, עודף הצרכן והרווחה במשק יגדלו.
- ב. עודף היצרן ועודף הצרכן יקטנו והרווחה במשק תגדל בגלל הכנסות הממשלה מהמס.
- ג. עודף היצרן, עודף הצרכן והרווחה במשק יקטנו.
- ד. לא ניתן לומר בוודאות מה יקרה לעודפי היצרן והצרכן.

(43) שוק מוצר X מצוי בתחרות משוכללת. עקומות הביקוש וההיצע רגילות. כעת הממשלה מחליטה לקבוע מחיר מינימום ולשמור עליו ע"י סובסידיה. מכאן ש:

- א. הסכום הכולל של עודף היצרן + עודף הצרכן (בשני הענפים) יגדל והרווחה במשק תגדל.
- ב. הסכום הכולל של עודף היצרן + עודף הצרכן (בשני הענפים) יקטן והרווחה במשק תגדל.
- ג. הסכום הכולל של עודף היצרן + עודף הצרכן (בשני הענפים) יקטן והרווחה במשק תקטן.
- ד. הסכום הכולל של עודף היצרן + עודף הצרכן (בשני הענפים) יגדל והרווחה במשק תקטן.

(44) בשוק מוצר X מוטל מס לכל יחידה ובשוק מוצר Y נותנת הממשלה סובסידיה ליצרנים עבור עכל יחידה מיוצרת. ידוע שהממשלה מממנת את הוצאותיה על הסובסידיה בענף Y באופן מלא ע"י הכנסותיה מהמס בענף X. מכאן ש:

- א. הסכום הכולל של עודף היצרן + עודף הצרכן (בשני הענפים) יגדל והרווחה במשק תגדל.
- ב. הסכום הכולל של עודף היצרן + עודף הצרכן (בשני הענפים) יקטן והרווחה במשק תגדל.
- ג. הסכום הכולל של עודף היצרן + עודף הצרכן (בשני הענפים) יקטן והרווחה במשק תקטן.
- ד. הסכום הכולל של עודף היצרן + עודף הצרכן (בשני הענפים) יגדל והרווחה במשק תקטן.

(45) בשוק המכוניות קיימים שני סוגי צרכנים: ותיקים ועולים חדשים. הממשלה רוצה לעודד עלייה ולכן נותנת סובסידיה לכל מכונית הנרכשת ע"י העולים החדשים. ידוע שגמישות הביקוש של העולים החדשים היא גדולה מיחידתית וגמישות הביקוש של הוותיקים היא קטנה מיחידתית. כתוצאה מכך:

- א. המחיר לוותיקים יעלה, והוצאותיהם על המוצר יקטנו.
- ב. הוצאות העולים החדשים על מכוניות יגדלו וגם הוצאות הוותיקים יגדלו.
- ג. מחיר המכוניות לעולים החדשים ירד וגם המחיר לוותיקים ירד.
- ד. הכמות הכוללת הנרכשת בשוק תגדל בדיוק כמו הכמות הנרכשת ע"י העולים החדשים.

תשובות סופיות:

1) ג'	2) ד'	3) ג'	4) ב'	5) ב'
6) ב'	7) א'	8) א'	9) ב'	10) ד'
11) ב'	12) ד'	13) א'	14) ג'	15) ג'
16) א'	17) ד'	18) א'	19) ב'	20) ב'
21) ב'	22) ג'	23) ד'	24) ד'	25) ג'
26) ד'	27) ב'	28) א'	29) א'	30) ב'
31) ב'	32) ב'	33) ג'	34) ד'	35) ג'
36) ב'	37) ג'	38) א'	39) ד'	40) ג'
41) ב'	42) ג'	43) ד'	44) ג'	45) ב'